

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum Beati in Deo videant omnia, quæ formaliter in Deo sunt. disput. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Ad primam Duranti. Ad primum Durandi & Gottifredi dicendum est, quemadmodum effectus continentur actu in Deo, non formaliter sed eminenter: ita conclusiones contineri in principiis actu, non formaliter, sed virtute, atque eminenter: & quemadmodum effectus sunt in Deo unitè, ita tamen, ut distinctè possit quilibet eorum cognosci in Deo, ut explicatum est: ita conclusiones unitè esse in principio, ita tamen, ut distinctè possit quævis videri in principio, si principium, quantum ad id satis est, penetratur.

Ad secundam. Ad secundum neganda est maior: quoniam licet ex principio non cognoscatur conclusio sine assumptione propositionis, in principio tamen cognosci potest sine assumptione vilius propositionis, eadem cognitione, qua cognoscitur principium, ut explanatum est: necessarium tamen est, ut principium penetratur quantum satis est, ut in eo cognoscatur conclusio. Atque eodem modo, ad cognoscendos effectus in Deo, necessarium est, ut Deus penetratur quantum satis sit, ut tales effectus in eo cognoscantur.

DISPUTATIO III.

Vtrum beati in Deo videant omnia que formaliter in eo sunt.

Beati formaliter vident omnia, que sunt formaliter in Deo. Explicandum est deinceps, quo usque se extendat cognitio beatorum in patria, tam circa ea, quæ formaliter sunt in Deo, quam circa ea, quæ in eo sunt eminenter. Et quidem circa questionem propositam communis est Theologorum sententia, beatos omnes videre omnia, quæ sunt formaliter in Deo, licet singula plus aut minus penetrent, prout plus, aut minus luminis gloriæ participant. Atque hoc planè docuit aperte D. Thomas articulo præcedente ad secundum, dum dixit, Deum non ob id dici incomprehensibilem, quod aliqui ipsius lateat videntem diuinam essentiam, sed quod non videatur, quantum ex se est aptus videri. Potest verò id probari primo, quoniam in Deo propter summam ipsius simplicitatem, omnia tam attributa, quam relationes, sunt idem cum diuina essentia, non solum res, sed etiam ratione formali, nõ minus quam ego ipse mecum sum vnus & idem: ergo qui clarè videt diuinam essentiam, necessariò videbit omnia, quæ in Deo sunt formaliter: cum omnia sint idem omnino cum diuina essentia ex natura rei. Secundo, Ioannes 1. canonica cap. 3. ait, *Videbitur Deum sicuti est*: ergo omnes beati vident omnia, quæ formaliter sunt in Deo: id namque sonare videtur verbum illud, *sicuti est*. Qui enim non videret Deum iustum, sapientem, potentem, Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, & ita de cæteris, quæ formaliter sunt in Deo, & quæ re & ratione formali sunt ipsemet Deus, non videret eum, ut est secundum se. Consonat etiam Concilium Florentinum in decreto de purgatorio, dum definit, *animas iustorum statim ac nihil habent purgandum, recipi in caelum, & inueni clarè ipsum Deum trinum, & vnum sicuti est*. Quia enim Deus in se est trinus & vnus, definit Concilium, *videndum trinum, & vnum sicuti est*. Quare cum eadem sit ratio de cæteris, quæ formaliter sunt in Deo, fit, ut beati intuentes Deum sicuti est ea omnia in eo conspiciant. Hoc verò amplius erit manifestum ex dicendis disputatione sequente, vbi examinandum est, vtrum saltem de potentia Dei absoluta possit quis intruci Deum, non conspiciendo omnia, quæ in eo formaliter sunt.

Obiectum. At obicit aliquis, in Deo sunt formaliter infinita.

Molina in D. Thom.

A nita perfectiones simpliciter, quas appellamus attributa: beati verò non vident in Deo infinita: ergo non vident omnia, quæ formaliter in Deo sunt.

B Ad hoc argumentum neganda est maior: perfectiones enim simpliciter, quas appellamus attributa, ut intellectus, scientia, iustitia, &c. (quidquid Bartholomæus Torres de Trinitate q. 28. ad articulum secundum D. Thomæ in contrarium innuat) non sunt in Deo infinita multitudine, sed finita, & non magno quodam numero comprehensa. Præterea, omnes sunt vnica perfectio re & ratione formali propter summam simplicitatem diuinam. Illæ ergo perfectiones, quæ sunt eminenter in Deo, sunt infinita multitudine non quidem quoad esse, quod habent in Deo, sed secundum esse, quod habent, si secundum se ipsas considerentur: atque hoc modo considerata non videntur omnes à beatis. Illæ verò perfectiones, quæ sunt in Deo formaliter, sunt finite multitudine, singulæ tamen sunt infinita secundum se ipsas: videnturque omnes à beatis, nulla tamen earum videtur, quantum ex se est apta videri, & ideo non comprehenditur. Quare licet singuli beatorum videant omnia attributa diuina, Deum tamen non comprehendunt, quia nullum eorum cognoscunt, quantum ex se est aptum videri.

C Obicit rursus aliquis, in Deo sunt formaliter idæ omnium rerum, quas potest facere: potest autem facere infinitas: ergo si beati vident in Deo omnia, quæ in eo sunt formaliter, vident infinita.

D Item si vident omnia, quæ in eo sunt formaliter, vident scientiam & cognitionem, quam habet de omnibus rebus, etiam de illis quas potest facere: ergo in ea vident infinita.

E Pro solutione harum obiectionum sciendum est, quando dicimus beatos videre in Deo omnia, quæ in eo sunt formaliter, intelligendum id esse, quoad id reale, quod dicunt in Deo: non verò quoad habitudinem rationis, quam dicit ad creaturas in particulari: id enim exigit penetrationem eorum, quæ sunt formaliter in Deo, prout eminenter continent creaturas in particulari, quam penetrationem non necesse est haberi à beatis.

F Ad primam ergo obiectionem neganda est consequentia: quoniam idea in Deo dicit essentiam diuinam cum habitudine rationis ad creaturam, ut videbimus questione 15. neque sunt plures idæ in Deo, nisi ratione diuersorum respectuum, quos essentia diuina fundat comparatione diuersarum creaturarum: quare cum non sit necesse cognoscere in Deo habitudines ad creaturas in particulari, non erit necesse cognoscere ideas singularum creaturarum.

G Ad secundam simili modo dicendum est, beatos videre quidem scientiam diuinam, quoad esse scientiæ diuinæ, cõsque intuefi Deum per illam scire omnia, nõ tamè hæc aut illa in particulari: quoniam in Deo scientia huius aut illius rei particularis, nihil aliud addit supra scientiam de se ipso, quam habitudinem rationis ad hæc aut illam creaturam tamquam ad obiectum secundarium, ut questione 14. parebit: non est autem necesse beatos videre in Deo habitudines omnes rationis ad creaturas particulares, ut dictum est.

H Est & alia ratio, quæ hanc coadiuuat, quare non necesse sit beatos videre scientiam diuinam, ut huius aut illius creaturæ particularis: quoniam quemadmodum in nobis & in Angelis cogitationes cordis & decreta, hoc est, volitiones, aut nolitiones voluntatis, naturaliter sunt occultæ cæteris rebus creatis, etiam ipsis Angelis, cum tamen Angeli penetrarent

Responsio.

Attributa diuina non sunt secundum modum vnica in Deo.

Obicitur deinde primo.

Secundo.

Beati vident omnia, que sunt formaliter in Deo, licet nõ quoad respectus ad creaturas in particulari.

Ad primam obiectionem.

Ad secundam.

Cogitationes & volitiones Dei naturaliter sunt occultæ beatis, nisi peculiariter eis manifestentur.

cætera naturalia, quæ in nobis sunt: ita in Deo cognitiones & decreta voluntatis super natura sunt occulta, etiam iis, qui diuinam essentiam intuentur, nisi peculiariter à Deo illis manifestentur, iuxta illud Pauli 1. ad Corinthios 2. *Quis enim hominum scit, quæ sunt hominum, nisi spiritus hominis, qui in ipso est: ita etiam quæ Dei sunt nemo cognouit nisi spiritus Dei.*

Quare (vt ex illo Marci 13. constat: *De die illo nemo scit, neque Angeli in celo*) beati ignorant quando futura sit dies iudicij, neque vi solius luminis gloriæ possunt id cognoscere, nisi peculiariter à Deo manifestetur: eò quòd pendeat ex decreto voluntatis diuinæ. De modo autem huius manifestationis dicemus paulò inferiùs.

Meritò autem in superioribus semper sum locutus de habitudinibus ad creaturas in particulari acceptas: quoniam in attributis, in quibus beati ignorant, aut ignorare possunt habitudines ad creaturas ita sumptas, cognoscunt habitudinem ad creaturam in communi: quippe cum cognoscant omnipotentiam in Deo, esseque in eo scientiam, atque ideas omnium rerum, quæ quacumque ratione esse possunt, quæ tamen cognoscere non possunt nisi cognita habitudine horum omnium ad creaturas in commune seu indistinctè.

DISPUTATIO IV.

Vtrum diuina saltem potentia beati intueri possint essentiam, non intuenso personas, aut vnã personam sine alia.

Scorus in 1. distinctione 1. quæstio. 2. licet cum aliis consentiat, beatos omnes intueri omnia, quæ formaliter sunt in Deo, asserit tamen diuinam potentiam fieri posse, vt conspiciant essentiam, interim non intuenso personas, aut vnã personam, non intuenso aliam, cui non opponatur relatiuè. Verbi gratia fieri posse, vt intueantur Patrem, quòd Patrem, non intuenso interim Spiritum sanctum. Idem videtur concessurus de attributis diuinis, tamen de eis non loquatur, nempe diuinam potentiam conspici posse vnũ sine aliis: vt enim constituit distinctionem formalem inter essentiam & proprietates personales, propter quam affirmat posse diuinam potentiam cerni essentiam sine personis, ita eandem distinctionem constituit, tum inter attributa, & essentiam, tum etiam inter attributa inter se comparata.

Probat verò hanc suam sententiam. Quoniam quæ admodum essentia diuina est obiectum primarium visionis beatificæ, & creatura, quæ in ea conspiciuntur, pertinent ad obiectum secundarium: ita personæ diuinæ, seu proprietates personales pertinent quasi ad obiectum secundarium: ergo sicut Deus potest ostendere suam essentiam, non ostendendo creaturas, quia creaturæ pertinent ad obiectum secundarium: & ideo ab eis visio beatificæ non pedit essentialiter, ita potest ostendere essentiam, non ostendendo personas, aut vnã personam, non ostendendo aliam, cui non opponatur relatiuè.

Posteriorem partem antecedentis, nempe quòd proprietates personales pertineant quasi ad obiectum secundarium visionis beatificæ, probat primò. Quoniam atque priùs origine, quàm generet Filiũ est perfectè beatus: ergo in illo priori habet obiectum, à quo perfectè beatur: sed nõ habet essentiam communicatam tribus personis, quippe cum essentia in illo priori communicata non sit tribus personis: ergo essentia, vt essentia, & non vt in tribus personis, est obiectum primò & per se beatus, ac

A proinde proprietates personales non pertinent ad obiectum primarium visionis beatificæ. Primum antecedens totius probationis ex eo confirmatur, quòd Pater nullam perfectionem sibi intrinsicam habeat à persona producta: beatitudo verò fit perfectio intrinseca Patri.

Secundò probat eandem posteriorem antecedentis partem, quoniam si personæ pertinerent ad obiectum primarium beatificæ visionis, cum obiectum primarium concurrat ad visionem ad modum speciei intelligibilis, aliquid reciperet Pater à Filio, nempe visionem ipsam beatificam quatenus ad illam concurreret proprietas Filij vice speciei intelligibilis. Vnde in primis sequeretur, Patrem non omnem perfectionem habere à se solo, quandoquidem beatitudinem suam haberet à Filio & Spiritu sancto ad eam concurrentibus per suas proprietates personales vice speciei intelligibilis. Sequeretur deinde, non omnem perfectionem essentialiam esse priorem proprietatibus personalibus, sed aliquam, visionem videlicet qua Deus se ipsum videt, esse posteriorem, eò quòd ad illam concurrerent proprietates vice speciei intelligibilis, & ob id eam prærequirerentur.

Tertiò probat eandem posteriorem partem antecedentis, quoniam si intellectus diuinus, non vt in Patre, sed vt in aliqua persona producta, esset principium beatitudinis Patris, pater non esset beatus à se: ergo pari ratione si essentia, non vt essentia præcisè, sed vt in aliqua persona producta, esset per se obiectum beatitudinis, quasi proprietas talis personæ productæ pertineret etiam per se ad obiectum beatitudinis, sequeretur Patrem non esse beatum à se. Patet consequentia, quia obiectum, vt obiectum, hoc est, vt cõcurrit instar speciei intelligibilis, non minùs requiritur ad beatitudinem, quàm requiritur intellectus.

Quartò, quòd aliquod est à se tale, erit tale etiam si per impossibile quodlibet aliud non sit: sed Pater est à se beatus: ergo esto per impossibile neque esset Filius, neque Spiritus sanctus, esset Pater beatus: sola ergo essentia, vt essentia pertinet ad obiectum primarium & per se beatitudinis, proprietates verò personales minime.

Potest etiam confici hoc secundum argumentum principale pro sententia Scoti. Non implicat contradictionem, Deum ostendere absolutum sine relatiuo, quod non sit de illius ratione atque essentia: sed relationes constituentes diuinas personas non sunt de ratione diuinæ essentia: alioquin essentia esset essentialiter & intrinsecè relatiua: ergo potest Deus ostendere illam beatis interim, non ostendendo eis proprietates personales.

Potest etiam confici hoc tertium ac difficile argumentum. Non minor est vnio substantialis, quæ fit per incarnationem naturæ, quæ assumitur, cum eo à quo assumitur, quàm sit vnio intellectus beati per visionem beatificam, cum obiecto per eam ostenso: sed potest natura humana vniri Verbo, & nõ Patri, aut Spiritui sancto, vt re ipsa effectum est: ergo poterit Deus ostendere beato se ipsum, non ostendendo illi Spiritum sanctum, aut ostendere illi essentiam, non ostendendo illi proprietates personales.

Duo sunt, quæ in hac sententia Scoti continentur. Vnum est, posse Deum ostendere beatis essentiam non ostendendo eis personas, aut vnã personam, non ostendendo aliam. Alterum verò est, præcipuum fundamentum, cui Scotus nititur, nempe personas non pertinere ad obiectum primarium, sed ad quod secundarium visionis beatificæ.

Beati ignorant quando dies iudicij sit futura.

Attributorum habitudines ad creaturas in communi cognoscunt beati.

Scoti sententia.

Eam probat primò.

Posteriorem partem antecedentis probat primò.

Secundò.

Tertiò.

Quartò.

Secundò principale intentum probatur.

Tertiò.

Quòd